

เรื่อง ภูมิปัญญาการแต่งกาย : ลีซอ

รายละเอียด

ภูมิปัญญาการแต่งกาย

ลักษณะการแต่งกายของชนเผ่าลีซอ (ลีซอ) เทศกาลปีใหม่เป็นนยามที่ตรุษลีซอทั้งหลายแต่งกายกันอย่างเต็มที่ เครื่องประดับเงินจะทับถมอยู่เต็มทรวงเจ้าหล่อน จะสวมเสื้อกั๊กกำมะหยี่ดำ ซึ่งปักปรายไปด้วยตุ้มเงิน เป็นสาย และดอกดวง ทั้งด้านหน้าและหลังยึดติดด้วยหัวเข็มขัดเงินแผ่นสี่เหลี่ยม เรียงลงมาเป็นแถวรอบคอ รัดด้วย แถบผ้าติดสร้อยระย้า ซึ่งแผ่ขยายอยู่เต็มอก ส่วนตั้งหูเจาะรูสองข้างเกี่ยวตะขอห้อยตุ้มระย้าซึ่งติดพู่ไหมพรม เพิ่มสีสันเข้าไปด้วย แถบสร้อยเงินหลายสายที่โยงผ่านใต้คางจากตุ้มซ้ายไปสู่ตุ้มขวา ส่วนข้อมือทั้งสองสวมกำไล แผ่นกว้าง แต่งด้วยอัญมณี แม่นักก็สวมแหวนเงินไว้

ลักษณะการแต่งกายของผู้ชาย

ชุดของผู้ชาย ประกอบด้วยกางเกงเป่าต่าสีฟ้าหรือสีอะไรก็ได้ สวมเสื้อแขนยาว จะติดด้วยกำมะหยี่ ซับใน ขวามักแต่งด้วยตุ้มเงินยิ่งมากยิ่งดี เอวคาดด้วยผ้าแดง และในยามก็ห้อยพู่หางม้ายาวคล้ายของผู้หญิง แต่ว่า หมุ่นั้นห้อยไว้ข้างหน้า เดิมทีผู้ชายจะสวมผ้าโพกศีรษะทำด้วยผ้าไหมสีแดง ฟ้า เหลือง และดำ แต่ปัจจุบันหา ยากแล้ว เห็นใช้กันแต่ผ้าขนหนูขาว สอดกระดาดแข็งให้ตั้งขึ้นราว 20 ซม. พันรอบศีรษะง่าย ๆ และห้อยตุ้มหูเงิน ข้างเดียวจากรูที่เจาะไว้ที่ตักหูซ้าย สวมกำไลกำเงินเรียบๆ ที่ข้อมือข้างละวง ยามใช้งานของลีซอห้อยด้วยด้ายขาว หรือด้ายดิบโดยใช้ที่ผูกข้อมือ เป็นผ้าพื้นขาวกลายทางสีแดง หรือสีอื่นๆ นอกจากสะพายบาเหมือนเผ่าอื่น ยังมี การติดสายหวายถัก ซึ่งใช้คาดศีรษะให้ตัวยาม หัวอยู่บนบ่าอีกด้วย ยามไปงานทอดด้วยเส้นด้าย มีการทิ้งครุย กรายด้านข้าง แล้วยังมีหู คือ ชิ้นผ้าสี่เหลี่ยมเล็กๆ ที่มุมทั้งสองของยาม ลายปักงดงามแปลกตาที่หู ไม่มีซ้ำกัน เพราะถือว่าเป็นลายเซ็นของคนทำ บางคนก็จะติดกระดุมเงินเม็ดน้อยไว้ที่มุมหู ปากยามก๊วน และปะแต่งด้วยแถบ ผ้าหลากสี และยังทิ้งแถบผ้าสีแดง และสีฟ้าเข็มห้อยจากหูลงไปด้วย ยามทิ้งงดงามที่สุดไม่ว่าจะเป็นของลีซอ หรือ เผ่าอื่นใดคือ ยามเกี่ยวสาวของหมุ่นวัยกำลังดั้นดั้นทำเหมือนยามที่กล่าวมาแล้ว แต่แผ่นหน้าปักลูกบิดเป็นเม็ดเล็กๆ หลายสีไว้เต็มพืดเป็นลายละเอียดแถบผ้าที่ห้อยจากหูนั้นยาวร่วม 20 ซม. ปักประดับด้วยด้ายสีสดหลายสีไม่มีว่าง วันกัน ยามห้อยครุยไหมพรมหลากสียาวเท่าแถบผ้าจากหู และปักยามติดกระดุมตุ้มระย้าเงินตลอดแนว

ลักษณะการแต่งกายของผู้หญิง

ผู้หญิงลีซอทุกวัยแต่งกายด้วยผ้าสีสดใส สวมใส่เป็นเสื้อตัวหลวม แขนกระบอก ส่วนหน้าของเสื้อยาวถึงเข่า นิยมสีน้ำเงิน เขียว ฟ้า และม่วง คอเป็นผ้าสีดำ ตกแต่งลวดลายสวยงาม โดยนำผ้าแถบผ้าสีต่างๆ เช่น ม่วง ฟ้า

ชมพู เขียว ดำ ขาว ส้ม แดง มาเย็บต่อกันเป็นริ้ว สวมเสื้อกั๊กที่ตกแต่งด้วยกระดุมเงิน สวมกางเกงหลวมๆ สีดำ ในตัวเสื้อ ใช้ผ้าสีดำพันรอบเอว คล้ายเข็มขัด สวมปลอกขาเพื่อป้องกันแมลง กิ่งไม้ หรือก้นหนาว ผู้หญิงสูงวัย โปกหัวด้วยผ้าสีดำยาวพันหัวหลายๆ รอบแล้วเก็บชาย หญิงสาวจะสวมหมวกโดยประดับประดาด้วยลูกปัดหลากสี ส่วนผู้ชายสีซอ ทุกวัยแต่งกายเหมือนกัน โดยสวมใส่กางเกงที่มีความยาวเลยเข่าเล็กน้อย เป้ากว้างมาก สีน้ำเงิน สีเขียว ฟ้า เสื้อสีดำ แขนยาว คอป้ายตกแต่งกระดุมเงิน ติดรังคุดสีน้ำเงินที่ส่วนบนของตัวเสื้อ สวมปลอกขาสีดำ

เครื่องแต่งกายของสตรีสีซอ เป็นประจักษ์พยานอันชัดถึงการแข่งขันกันเป็นหนึ่งอย่างไม่ยอมน้อยหน้าใคร เห็นได้ตั้งแต่ส่วนบ่า และต้นแขนของเสื้อซึ่งใช้แถบผ้าเล็กๆ ซ้อนทับสลับสีไล่กันไปรอบๆ คอ และใส่ไปกลายเป็น ปุยมามากมายที่ห้อยสยายลงมาจากปลายผ้ารัดทางด้านหลัง ทั้งเครื่องประดับเงิน และมีแต่งทับสลับซ้อนเป็นแผง เต็มอกไม่มีที่ว่าง การแต่งกายของสตรีสีซอเปลี่ยนแปลงไปจากดั้งเดิมมาก ซึ่งจะเห็นได้ชัดในบริเวณช่วงไหล่ เนื่องจากสมัยก่อนใช้การเย็บด้วยมือ แต่สมัยนี้เย็บด้วยจักร การเย็บจะปราณีตกว่า สวยกว่า แต่เล็กกว่าแบบดั้งเดิม เดิมทีสีซอทำเสื้อผ้าฝ้ายไยกัญญา แต่ทุกวันนี้หญิงสีซอแถบเหนือจะใช้ผ้าฝ้าย ส่วนพม่าในจีนก็ยังคงนุ่งกระโปรง ผ้าไยกัญญาจีบสลับซับซ้อน สีซอในพม่าการแต่งกายจะแตกต่างกัน และหลายแบบ ซึ่งไม่เหมือนกันชนเผ่าสีซอในเมืองไทย หญิงสีซอในเมืองไทยหันมาใช้ผ้าฝ้าย หรือผ้าใยสังเคราะห์ซึ่งมีขายทั่วไปในท้องตลาด ตัวเสื้อทรงตรงหลวมยาวผ่าข้างทั้งสองข้างขึ้นมาถึงเอว ด้านหน้าคลุมเข้า ด้านหลังห้อยลงไปคลุมน่อง คอกลมติดสาบเฉียงแบบจีนจากกลางคอลงไปถึงแขนขวา ผ้าชั้นนอกของเสื้อมักต่างกันส่วนอื่นๆ ตัวเสื้อมักเป็นสีฟ้าอมเขียวหรือสีอื่น ๆ

ภาพโดย : <http://www.openbase.in.th/node/5466>

คำสำคัญ : เครื่องแต่งกาย ชุดประจำชนเผ่า

ที่มา : <http://www.openbase.in.th/node/5466>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2017-02-25

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=416&code_db=610007&code_type=02